

7 Διδακτική της αγγλικής γλώσσας και ορολογία

Τσάνταλη Καλλιόπη, Νικολιδάκης Συμεών

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία επιχειρείται μια προσέγγιση της διδακτικής της ορολογίας, μέσα από τη μετάφραση των όρων στα Ελληνικά, σε ενήλικες μαθητές. Μέσα σε μια περίοδο οικονομικής ύφεσης, όπου παρατηρείται μια ρευστότητα σε επαγγελματικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο και μια συρρίκνωση και αναδιάρθρωση της αγοράς εργασίας, επικεντρωνόμαστε στη διδακτική της ορολογίας σε σπουδαστές των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και την άμεση και παραγωγική σύνδεση της παρεχόμενης γνώσης με τις τρέχουσες απαιτήσεις του εργασιακού γίγνεσθαι. Λαμβάνονται υπόψη το κοινωνικό υπόβαθρο και το μορφωτικό κεφάλαιο των σπουδαστών, οι οποίοι επιλέγουν να φοιτήσουν στα ΙΕΚ, ώστε να αποκτήσουν ειδικευση σε τομείς όχι μόνο του ενδιαφέροντός τους αλλά και των γενικότερων εργασιακών απαιτήσεων. Δεδομένου ότι η διδασκαλία της Αγγλικής πραγματοποιείται στα τμήματα όλων των ειδικοτήτων, οι εκπαιδευτές προσανατολίζονται στη διδασκαλία όχι μόνο της γλώσσας αλλά και της ορολογίας σχετικής με το αντικείμενο σπουδών. Έτσι, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στον εύχρηστο τρόπο διδασκαλίας της ορολογίας και στην πιστή απόδοση των όρων στην Ελληνική γλώσσα, ώστε να μην αποκτώνται από την υπόλοιπη διδακτική διαδικασία. Σκοπός είναι η αποφυγή συσσώρευσης στείρας γνώσης για χάρη της γνώσης και η ανάδειξη της λειτουργικότητας της Αγγλικής γλώσσας στο σύνολό της, ώστε αυτή να καλύπτει ωφέλιμα και ουσιαστικά τους επικοινωνιακούς στόχους των σπουδαστών, συμβάλλοντας στην απόκτηση και καλλιέργεια δεξιοτήτων απαραίτητων για την επιτυχή ενσωμάτωσή τους στην αγορά εργασίας. Σε αυτό το πλαίσιο κι εφόσον είναι πλέον πραγματικότητα η εδραίωση των Νέων Τεχνολογιών στη ζωή μας, προτείνεται η εφαρμογή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία ως πολύτιμος αρωγός στην αποδοτικότερη διδασκαλία και εκμάθηση της σχετικής με το αντικείμενο σπουδών ορολογίας και τη συσχέτισή της με την αντίστοιχη Ελληνική ορολογία αλλά και την ολιστική προσέγγιση της Αγγλικής γλώσσας από τους σπουδαστές.

Teaching English Language and Terminology

Tsantali Calliope, Nikolidakis Symeon

ABSTRACT

The present paper is concerned with the teaching of terminology through the translation of terms in Greek, addressing adult students. During a period of economic depression along with the fluid occupational, economic and social conditions, concentration is placed on teaching terminology to students of Vocational Training Institutes as well as the direct and productive association of the provided knowledge to the current professional mainstream demands. The students' social background and educational capital are taken into account as they decide to attend the Institutes in order that they are specialized in fields of both their interests and the more general occupational demands. Given the grounds that teaching English is conducted in all the fields of specialization, teachers are directed

towards teaching the language as well as specialization-related terminology. Thus, emphasis is placed on an easy-to-use manner of teaching terminology and the accurate rendering of terms in Greek so that they are closely related to the whole teaching procedure. Avoiding the accumulation of fruitless knowledge for the sake of knowledge and elevating the English language as a whole are pursued so that the students' communicative goals are substantially and effectively met, conducive to acquiring and cultivating the necessary skills for a successful incorporation in the labour market. Within this framework, as New Technologies have been established in people's lives, their implementation in the educational procedure as a valuable assistance to efficient teaching and learning of the specialization-related terminology and its correlation to the corresponding Greek terminology as well as the holistic approach of English by the students is suggested.

0 Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια η οικονομική κρίση που υφίσταται η χώρα μας έχει επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις σε οικονομικό, επαγγελματικό και κοινωνικό επίπεδο, ενώ η αγορά εργασίας κινείται σε επισφαλή επίπεδα. Μεγάλο μέρος του πληθυσμού βιώνει αυτές τις επιπτώσεις, κυρίως άτομα χαμηλού μορφωτικού κεφαλαίου, χαμηλών κοινωνικών στρωμάτων αλλά και ανειδίκευτοι εργάτες. Πιο συγκεκριμένα, οι νέοι είναι άνεργοι σε πολύ μεγάλο ποσοστό είτε λόγω έλλειψης δεξιοτήτων και επαγγελματικής εμπειρίας είτε λόγω ελλειπόν ικανοτήτων στην εύρεση εργασίας. Επιπρόσθετα, διάφορες κατηγορίες επαγγελματιών έχουν υποστεί σημαντική πτώση, μεταξύ αυτών ο κατασκευαστικός τομέας, ο τομέας παραγωγής ανθεκτικών υλικών, η βιομηχανική παραγωγή καθώς και ο τομέας εισαγωγών και εξαγωγών λόγω της κάθετης πτώσης ζήτησης από την αγορά [1].

Η επαγγελματική κατάρτιση αλλά και η Δια Βίου Μάθηση γενικότερα, συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη και καλλιέργεια δεξιοτήτων και ικανοτήτων απαραίτητων για την αφομοίωση των νέων από την αγορά εργασίας και τη συμμετοχή τους στο επαγγελματικό γίγνεσθαι. Ως επαγγελματική κατάρτιση ορίζουμε τη μάθηση που αφορά την επαγγελματική δραστηριότητα ενός ατόμου, αυξάνοντας την παραγωγικότητά τους. Η μάθηση πραγματοποιείται σε επίσημα επαγγελματικά ή τεχνικά λύκεια καθώς και σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης ενώ η εκπαίδευση αυτού του τύπου θεωρείται ως μια διαδικασία παραγωγής. Ο σκοπός της επαγγελματικής κατάρτισης είναι η διδασκαλία νέων δεξιοτήτων αλλά και η

αναβάθμιση των υπαρχόντων δεξιοτήτων ώστε να αυξηθεί η παραγωγική ικανότητα των ατόμων σε έναν επαγγελματικό χώρο αλλά και να αντιμετωπισθούν οι ανάγκες της σύγχρονης αγοράς εργασίας και της οικονομίας. Ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα να αναπτυχθεί επαγγελματικά και σε επίπεδο δεξιοτήτων ενώ παράλληλα ωφελείται από τη νέα γνώση καθώς αυξάνονται οι πιθανότητες εύρεσης εργασίας, διατήρησης της εργασίας ενώ αυξάνονται οι επαγγελματικές του επιλογές [2].

Η μετάβαση από το σχολείο στην αγορά εργασίας ενδυναμώνεται με την επαγγελματική κατάρτιση και την απόκτηση δεξιοτήτων για συγκεκριμένη εργασία, καθώς η επισφαλής αγορά εργασίας συχνά πιστεύεται ότι έχει αντίκτυπο στους νέους δημιουργώντας αυξημένη ψυχολογική πίεση, καθυστέρηση στη δημιουργία οικογένειας, ελλιπή κοινωνική ενσωμάτωση και σε κάποιες περιπτώσεις αύξηση της εγκληματικότητας. Παρόλα αυτά, η υψηλή κινητικότητα είναι εγγενής στη διαδικασία ένταξης στην αγορά εργασίας κυρίως στην αναζήτηση επαγγέλματος όπου τα άτομα αποκτούν γνώσεις τόσο για τα επαγγελματικά περιβάλλοντα όσο και για τους εαυτούς τους και τις δυνατότητές τους με αποτέλεσμα την καλύτερη διασύνδεση μεταξύ της παραγωγικής τους δυνατότητας και των εργασιακών απαιτήσεων [3].

1 Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης και Αγγλική Γλώσσα: Δομή-Λειτουργία και Προγράμματα Σπουδών

Τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης αποτελούν δομές του Υπουργείου Παιδείας, που σκοπό έχουν την παροχή υπηρεσιών αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης σε αποφοίτους της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Γυμνάσιο) και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Λύκειο). Στα ΙΕΚ εφαρμόζεται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού σύστημα πιστοποίησης. Από τον ίδιο οργανισμό καθορίζονται και τα επαγγελματικά δικαιώματα των σπουδαστών. Στόχοι των ΙΕΚ είναι να παρέχουν στους καταρτιζόμενους επαγγελματική κατάρτιση, να τους εξασφαλίζουν, ανάλογα με την επιλεγόμενη ειδικότητα, κατάλληλα επαγγελματικά προσόντα, τεχνικές και πρακτικές γνώσεις. Ακόμη στόχος τους είναι να διευκολύνουν την επαγγελματική τους ένταξη στην κοινωνία. Οι εκπαιδευτικοί που δουλεύουν στα ΙΕΚ πρέπει να διαθέτουν γνώσεις και εμπειρία στον τομέα σπουδών τους, ώστε να είναι σε θέση να παρέχουν υψηλής ποιότητας κατάρτιση.

Οι απόφοιτοι λυκείου μπορούν να παρακολουθούν μαθήματα ειδικοτήτων κατάρτισης έως τέσσερα εξάμηνα, ενώ οι απόφοιτοι της υποχρεωτικής εκπαίδευσης μπορούν να παρακολουθούν έως δύο εξάμηνα μαθήματα ειδικότητας. Το έτος αποτελείται από δύο εξάμηνα, με υποχρεωτικές δεκατέσσερις εβδομάδες κατάρτισης. Τα μαθήματα χωρίζονται σε

θεωρητικά, εργαστηριακά και μικτά. Στο τέλος κάθε εξαμήνου υπάρχει εξέταση, ώστε να πιστοποιείται το επίπεδο των καταρτιζόμενων (ΦΕΚ Β 3056/18.11.2012).

Σε κάθε ειδικότητα υπάρχει συγκεκριμένο ωρολόγιο πρόγραμμα κατάρτισης, όπου αναλύονται τα μαθήματα, και η κατανομή τους στα εξάμηνα, καθώς και οι ώρες διδασκαλίας. Σχεδόν σε όλες τις ειδικότητες υπάρχει το μάθημα της Αγγλικής γλώσσας. Στο μάθημα αυτό τόσο τα παιδιά όσο και ο εκπαιδευτικός πρέπει να μελετήσουν ζητήματα ορολογίας, καθώς το μάθημα της Αγγλικής γλώσσας δεν ακολουθεί το πρότυπο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αλλά ο εκπαιδευτικός πρέπει να σχεδιάσει και να πραγματοποιήσει το μάθημά του βάση των αναγκών του εκάστοτε τμήματος. Για τον εκπαιδευτικό η διαδικασία αυτή αποτελεί πρόκληση, καθώς πρέπει να μελετήσει το αντικείμενο που θα διδαχθεί και να ερευνήσει ζητήματα ορολογίας, καθώς για τους καταρτιζόμενους η ορολογία αποτελεί πρόκληση. Στη διάρκεια της εργασίας τους θα έρθουν αντιμέτωποι κυρίως με ζητήματα ορολογίας και δευτερευόντως με γλωσσικά ή γραμματικά φαινόμενα. Έτσι, στο μικρό χρονικό διάστημα που παρέχεται στον εκπαιδευτικό για τη διδασκαλία και την εκμάθηση της γλώσσας, πρέπει να είναι σε θέση να αναπτύξει σε βάθος τα ζητήματα και να μάθει στα παιδιά τις στοιχειώδεις δομές της Αγγλικής γλώσσας.

Αξιοσημείωτο είναι ότι το επίπεδο των σπουδαστών που φοιτούν στις συγκεκριμένες δομές είναι συνήθως χαμηλού μορφωτικού κεφαλαίου. Έτσι, ο εκπαιδευτικός λαμβάνει ως δεδομένο ότι η γνώση τους στην Αγγλική γλώσσα θα βρίσκεται σε αρχικό επίπεδο. Έτσι, η στοχοθεσία και οι διδακτικοί στόχοι θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένοι στις ανάγκες των σπουδαστών και ο εκπαιδευτικός οφείλει να διερευνήσει νέες μεθόδους διδασκαλίας που θα παρέχουν το βέλτιστο αποτέλεσμα στον περιορισμένο διδακτικό χρόνο του ενός εξαμήνου.

Αξιοσημείωτο είναι ότι στα ΙΕΚ δεν υπάρχει αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών. Αυτό δίνει από τη μια την ελευθερία στον εκπαιδευτικό να σχεδιάσει μόνος του τη διδασκαλία και να ακολουθήσει τις δικές του διδακτικές τεχνικές, από την άλλη όμως δεν θέτει τα προαπαιτούμενα της διδασκαλίας. Έτσι, οι στόχοι, η μεθοδολογία, η ταξινόμια των διδακτικών στόχων και η επιλογή του διδακτικού υλικού βασίζεται αποκλειστικά στον εκπαιδευτικό. Το υλικό που χρησιμοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας των ΙΕΚ πρέπει να είναι πρωτότυπο και να μην βασίζεται στην αναπαραγωγή άλλων σχολικών ή εκπαιδευτικών εγχειριδίων. Έτσι, ο εκπαιδευτικός έρχεται σε επαφή με πρωτογενές υλικό και σχεδιάζει τη διδασκαλία του βάσει των εκπαιδευτικών αναγκών του τμήματος.

Η μεθοδική εργασία, η συνέπεια, το δημιουργικό πνεύμα, η αυτοπειθαρχία, η αυτοσυγκέντρωση και η αφοσίωση είναι τα βασικά χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει ο

εκπαιδευτικός για να φέρει σε πέρας τη μαθησιακή διαδικασία και να παράξει το βέλτιστο αποτέλεσμα. Χωρίς μεθοδικότητα, ταξινόμηση και οργάνωση, η πληροφορία μένει μετέωρη και δεν οδηγεί στη γνώση [4].

Το φαινόμενο της αδρανούς γνώσης αποτελεί για τα ΙΕΚ ένα καίριο ζήτημα, καθώς οι σπουδαστές φοιτούν μόνο για την απόκτηση του τίτλου και η πλειοψηφία τους αδιαφορεί για τα γνωστικά αντικείμενα και το περιεχόμενό τους. Ιδιαίτερα στο μάθημα της ξένης γλώσσας, που δεν λαμβάνει πιστοποίηση, το φαινόμενο αυτό εντείνεται και οι σπουδαστές δείχνουν αδιαφορία για τη διενέργεια των μαθημάτων και τα αντικείμενα που μελετούνται.

2 Η διδακτική της ορολογίας: από τη θεωρία στην πράξη

2.1 Δείγμα και μελέτη περίπτωσης

Η συγκεκριμένη διδακτική πρακτική πραγματοποιήθηκε σε σπουδαστές του δημόσιου ΙΕΚ Σερρών, οι οποίοι φοιτούσαν στο Δ' εξάμηνο (εαρινό) του τμήματος Δομικών Έργων για το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011. Μιλάμε δηλαδή για μια χρονική περίοδο, όπου η οικονομική ύφεση στην Ελλάδα έχει γίνει αισθητή σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού, πλήττοντας εξ αρχής τον τομέα των κατασκευών, καθώς η ζήτηση ακινήτων παρουσίασε κάθετη πτώση. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να χάσουν την εργασία τους αρκετοί επαγγελματίες του συγκεκριμένου κλάδου ενώ όσοι κατάφεραν να επιβιώσουν επαγγελματικά βλέπουν την επαγγελματική τους δραστηριότητα να μειώνεται σε σημαντικό βαθμό. Σε αυτό το πλαίσιο ανήκουν και οι σπουδαστές του συγκεκριμένου τμήματος, οι οποίοι κατά πλειοψηφία προέρχονταν από οικογένειες όπου το ένα μέλος των γονέων δραστηριοποιούταν στον κατασκευαστικό τομέα, σε διάφορες ειδικότητες όπως πολιτικός μηχανικός, εργολάβος, χειριστές οχημάτων και μηχανών και οικοδόμοι.

Στο τμήμα φοιτούσαν έντεκα σπουδαστές, επτά αγόρια και τέσσερα κορίτσια ηλικίας δέκα εννέα έως είκοσι έξι ετών. Οι σπουδαστές, εκτός αυτών που διέμεναν μόνιμα στις Σέρρες, προέρχονταν από γειτονικούς νομούς, καθώς στα κατά τόπους ΙΕΚ δεν παρέχονταν το συγκεκριμένο αντικείμενο σπουδών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κάποιοι από τους γονείς των σπουδαστών είχαν ήδη χάσει την εργασία τους εξ αιτίας της προαναφερθείσας πτώσης. Έτσι, τα παιδιά βίωναν στο οικογενειακό τους περιβάλλον τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης. Οι σπουδαστές, όποτε τους δίνονταν η ευκαιρία αναφέρονταν στο συγκεκριμένο γεγονός και συχνά γίνονταν εμφανή μέσα στην τάξη και μέσω της συζήτησης ο προβληματισμός τους για την υφιστάμενη πραγματικότητα και κατά πόσο θα μπορούσαν να απορροφηθούν από την αγορά εργασίας με το πέρας των σπουδών τους. Μερικές φορές μάλιστα δεν δίσταζαν να εκφράζουν την

απογοήτευσή τους για όσα διαδραματίζονταν γύρω τους αλλά και την απαισιοδοξία τους για το μέλλον. Κατά συνέπεια, ένα χαρακτηριστικό της συμπεριφοράς τους μέσα στην τάξη ήταν και η αδιαφορία ή η απαξίωση των σπουδών τους. Έτσι, η εκπαιδεύτρια έπρεπε συχνά να διαχειριστεί τα αρνητικά συναισθήματα των σπουδαστών και πέρα των διδακτικών καθηκόντων της να αναλάβει ένα υποστηρικτικό και συμβουλευτικό ρόλο, λειτουργώντας ως εμπυχώτρια του μαθητικού δυναμικού με το οποίο συνεργαζόταν.

2.2 Σχέδιο μελέτης και διδακτικής της ορολογίας στα ΙΕΚ

Αναφορικά με τη διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας, οι σπουδαστές έπρεπε να διδαχθούν ορολογία σχετική με το αντικείμενο σπουδών τους, δηλαδή τα δομικά έργα αλλά και σχετική με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Επιπλέον, οι σπουδαστές έπρεπε να διδαχθούν και ορισμένα γραμματικά φαινόμενα ώστε να έρθουν σε επαφή και με τη δομή της Αγγλικής Γλώσσας.

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του ΙΕΚ, το υλικό προς διδασκαλία πρέπει να το δημιουργεί ο ίδιος ο εκπαιδευτής και μετά από επιστημονική έρευνα κι όχι απλά να αναπαράγει τις σελίδες κάποιου βιβλίου διδασκαλίας της Αγγλικής Γλώσσας. Πριν λοιπόν να ορισθεί η διδακτέα ύλη από την εκπαιδεύτρια, έγινε συζήτηση με τους σπουδαστές κατά την πρώτη τους συνάντηση. Οι σπουδαστές ανέφεραν ότι δεν γνώριζαν Αγγλικά ή μόνο κάποιες σκόρπιες λέξεις. Διαπιστώθηκε λοιπόν ότι το γνωστικό τους υπόβαθρο για το συγκεκριμένο μάθημα δεν υφίστατο. Επιπλέον, ανέφεραν ότι τα προηγούμενα εξάμηνα δεν διδάχτηκαν Αγγλικά σχετικά με το αντικείμενο των σπουδών τους παρά μόνο γενικά Αγγλικά.

Βάση των δεδομένων του συνόλου των σπουδαστών έγινε προσεκτικός σχεδιασμός της διδακτέας ύλης ώστε αυτή να άπτεται του περιεχομένου του αντικείμενου των σπουδών τους αλλά και να καλύπτει τις επικοινωνιακές τους ανάγκες με μέσο την Αγγλική Γλώσσα. Έτσι, οι σπουδαστές είχαν λόγο αλλά και συμμετοχή στον καθορισμό της διδακτέας ύλης, γεγονός που αποδείχτηκε σημαντικό για την αποτελεσματική εφαρμογή της συγκεκριμένης διδακτικής πρακτικής.

Η διδακτέα ύλη συγκροτήθηκε με γνώμονα το αντικείμενο σπουδών τους. Έτσι, συντάχθηκαν κείμενα σχετικά με την κατασκευή κτιρίου τα οποία περιείχαν σχετικό λεξιλόγιο και ορολογία. Δεδομένου ότι το γνωστικό υπόβαθρο των σπουδαστών γύρω από την Αγγλική Γλώσσα ήταν πολύ χαμηλό, η γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε ήταν απλουστευμένη ώστε να γίνεται εύκολα κατανοητή από αυτούς.

Σκοπός της εκάστοτε διδακτικής ενότητας ήταν η ενίσχυση του γνωστικού υπόβαθρου των σπουδαστών, ο εμπλουτισμός του λεξιλογίου τους και η καλλιέργεια των επικοινωνιακών

τους δεξιότητων. Με την έναρξη του μαθήματος και μετά από σύντομη συζήτηση με τους σπουδαστές και ανάκληση της πρότερης γνώσης, γινόταν η παρουσίαση της νέας γνώσης. Αρχικά οι σπουδαστές έρχονταν σε επαφή με το κείμενο, το οποίο, όπως προαναφέρθηκε, αφορούσε την κατασκευή ενός ηλεκτρικού σταθμού.

Για το μάθημα της Αγγλικής γλώσσας πρόκληση αποτελεί το θέμα της ορολογίας. Οι σπουδαστές τελειώνοντας την εκπαίδευση αυτή πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν στην Αγγλική γλώσσα τις βασικές έννοιες της ειδικότητάς τους. Αυτό είναι εξαιρετικά επίπονο, λόγω του χαμηλού γλωσσικού επιπέδου των παιδιών και της δυσκολίας στην προσέγγιση. Αξιοσημείωτο είναι ότι στα ΙΕΚ δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί γλωσσολογική προσέγγιση, με κατάτμηση των όρων σε πρόθημα, ρίζα και επίθημα και η μετέπειτα σύνθεση και μετάφρασή τους, καθώς οι σπουδαστές δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν τη γλωσσική δομή, ώστε να κατατμήσουν, να κατηγοριοποιήσουν και να επανασυνδέσουν τον όρο, τεχνική που χρησιμοποιείται κατά βάση στις θετικές επιστήμες.

Το ζήτημα της προετοιμασίας αποτελεί ένα καίριο ζήτημα, καθώς ο εκπαιδευτικός, όσο έμπειρος και αν είναι, χρειάζεται να σχεδιάσει και να προετοιμάσει εκ νέου τη διδασκαλία του, βασιζόμενος στις εκπαιδευτικές ανάγκες των σπουδαστών του. Στο ζήτημα της προετοιμασίας εμπίπτουν ζητήματα μακροπρόθεσμου και βραχυπρόθεσμου σχεδιασμού. Αναλυτικότερα, πρέπει να ετοιμάσει τις μαθησιακές ενότητες και να θέσει τους στόχους για το σύνολο της διδακτικής περιόδου. Αναλυτικότερα, για τα ΙΕΚ ο μακροπρόθεσμος προγραμματισμός αναφέρεται στους στόχους που πρέπει να καλύψει ο εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, αλλά και τις απαιτήσεις που θα έχει από τους σπουδαστές του. Σε επίπεδο βραχυπρόθεσμου προσδιορισμού ο εκπαιδευτικός μπορεί να θέσει τους εβδομαδιαίους στόχους, βάσει των ωρών διδασκαλίας του κάθε μαθήματος. Οι διδακτικοί στόχοι, λόγω της ιδιαιτερότητας του κοινού πρέπει να είναι σαφείς και να υπάρχει περίοδος εμπέδωσης και ανακεφαλαίωσης. Η γνώση δεν πρέπει να είναι για τους σπουδαστές μια στείρα διαδικασία και δεν πρέπει να αποτελεί για αυτούς μόνο μια εγκυκλοπαιδική πληροφορία που θα μείνει αναξιοποίητη. Ιδιαίτερα στο μάθημα της ξένης γλώσσας η γνώση πρέπει να είναι ζωντανή και να αποτελεί μια πραγματική δεξιότητα των σπουδαστών για να αντιμετωπίσουν το δύσκολο χώρο της εργασίας.

Ο εκπαιδευτικός ξεκινώντας το σχεδιασμό της διδασκαλίας πρέπει να έρθει σε επαφή με τη σχολική και ακαδημαϊκή βιβλιογραφία. Αναλυτικότερα, για τα ΙΕΚ πρέπει να μελετήσει τα συναφή με τα διδακτικά αντικείμενα που θα διδάξει στην Αγγλική γλώσσα, ώστε να ενημερωθεί για τις προοπτικές και τις απαιτήσεις των σπουδαστών του. Ο καθηγητής Αγγλικής γλώσσας, ως απόφοιτος θεωρητικών σπουδών, δεν διαθέτει τις κατάλληλες

τεχνικές γνώσεις στο πεδίο που καλείται να ανταπεξέλθει διδακτικά. Έτσι, η μύηση και η εξοικείωσή του πρέπει να αποτελούν βασικό στόχο πριν εισέλθει στη διαδικασία του σχεδιασμού της διδασκαλίας. Στα εξειδικευμένα αυτά αντικείμενα η ορολογία είναι εκτεταμένη και συνάμα αναγκαία στους σπουδαστές. Οι ίδιοι δεν επιζητούν ένα στείο μάθημα γενικών γνώσεων στην Αγγλική γλώσσα, αλλά επιθυμούν τη μύησή τους στις πραγματικές ανάγκες του επαγγελματικού στίβου, όπου η ορολογία κατέχει πρωταγωνιστικό ρόλο. Ο εκπαιδευτικός έτσι, εκτός από το κατάλληλο υλικό, που καλείται να κατασκευάσει μόνος του, πρέπει να αναζητήσει κι άλλα βοηθήματα για τους σπουδαστές, όπως διαδικτυακές πηγές ενημέρωσης, λεξικά, ειδικά εγχειρίδια με αντίστοιχη βιβλιογραφία και γενικότερα να υιοθετήσει και να οδηγήσει τους σπουδαστές του στην ανακάλυψη της γνώσης.

Μέσα και υλικά που χρησιμοποιήθηκαν

- Απλουστευμένο εγχειρίδιο κατασκευής ηλεκτρικού υποσταθμού
- Ηλεκτρονικός υπολογιστής
- Παράλληλα κείμενα ως εκπαιδευτικό υλικό
- Φύλλα εργασίας

Στόχοι

- Οι σπουδαστές να κατανοήσουν το περιεχόμενο του εγχειριδίου, να γίνει σαφής λόγος και το πλαίσιο συγγραφής του.
- Να απομονωθούν στοιχεία ορολογίας και να αναλυθούν.
- Οι σπουδαστές να είναι σε θέση να κατανοήσουν τα εξειδικευμένα στοιχεία της ορολογίας και να τα χρησιμοποιήσουν στην παραγωγή λόγου.
- Να είναι σε θέση να παράγουν λόγο χρησιμοποιώντας το εξειδικευμένο αυτό λεξιλόγιο.
- Να επιλύσουν με επιτυχία τα φύλλα εργασίας και να συνεργαστούν σε ομάδες

3 Μέθοδος Project: Μια εναλλακτική πρόταση διδασκαλίας

Μια νέα μορφή πρακτικής προσέγγισης στη διδασκαλία της ορολογίας είναι η δημιουργία σχεδίου εργασίας (project) που αφορούν τη διδακτική. Τα σχέδια εργασίας δίνουν την ευκαιρία στον εκπαιδευτικό να προκαλέσει πνευματικά τον καταρτιζόμενο, καθώς μπορεί να ξεκινήσει από μηδενική βάση την ανακάλυψη της γνώσης και πρέπει η ομάδα των σπουδαστών να σκεφτεί την πορεία που θα ακολουθήσει για τη διενέργεια της εργασίας και την εξαγωγή του επιθυμητού αποτελέσματος. Οι νέες παιδαγωγικές τάσεις τονίζουν και την κοινωνική διάσταση της μεθόδου, καθώς οι εκπαιδευτικοί βιωματικά πια θα εντάξουν την ορολογία στον επαγγελματικό στίβο. Στην περίπτωση των projects στη διδακτική της ορολογίας ενδείκνυται ο τύπος εργασίας που το θέμα είναι κοινό για όλους τους

σπουδαστές, ο καθένας όμως πρέπει να πάρει αποφάσεις σχετικά με το περιεχόμενο και τον τρόπο διεξαγωγής. Ο εκπαιδευτικός στη διαδικασία αυτή παρέχει τη δυνατότητα και τη λογική συνέχεια της σκέψης και οι σπουδαστές εφαρμόζουν αυτά τα στοιχεία. Οι πληροφορίες μπορεί να προέρχονται από τους σπουδαστές ή τον εκπαιδευτικό [5].

Πριν την έναρξη της εργασίας αναγκαίο είναι να καθοριστεί αναλυτικά ο σκοπός που εξυπηρετεί και να πραγματοποιηθεί σωστά ο διαχωρισμός σε ομάδες βάσει του κοινωνιογράμματος της τάξης. Ο στόχος του project πρέπει να καθορίζεται μετά από συζήτηση και να αποτελεί απόρροια των ενδιαφερόντων των σπουδαστών. Σε όλη τη διαδικασία πρέπει οι σπουδαστές να αισθάνονται ότι έχουν μεταφερθεί στον πραγματικό εργασιακό στίβο και χρησιμοποιούν την ορολογία, όχι ως αδρανή γνώση, αλλά ως κάτι αναγκαίο για την επίτευξη των εργασιακών τους στόχων. Η μέθοδος αυτή πλεονεκτεί γιατί συνδυάζει την ατομική με τη συλλογική έρευνα. Οι σπουδαστές μπορούν να εξάγουν τα δικά τους συμπεράσματα και να κατευθύνουν το ερευνητικό πεδίο εκεί που οι ίδιοι επιθυμούν. Έτσι, ο ρόλος του εκπαιδευτικού γίνεται βοηθητικός και οι σπουδαστές εκλαμβάνουν τα ζητήματα αυτά ως κάτι ζωντανό και χρήσιμο. Επίσης η παρουσίαση του σχεδίου εργασίας δίνει τη δυνατότητα ανατροφοδότησης στους σπουδαστές, καθώς η διδακτική πράξη συνδυάζεται με τις ανάγκες για ανατροφοδότηση, επανάληψη και εμπέδωση.

Δεδομένου ότι το τελικό αποτέλεσμα θα είναι αποτέλεσμα έρευνας των ίδιων των σπουδαστών, το ενδιαφέρον θα ενταθεί και η Αγγλική γλώσσα θα εκληφθεί ως εργαλείο στο πεδίο της έρευνας και μελέτης.

Ο εκπαιδευτικός από την πλευρά του σε όλη αυτή τη διαδικασία πρέπει να δρα βοηθητικά και συμβουλευτικά. Οφείλει να ελέγχει την εγκυρότητα και την ορθότητα των πορισμάτων της ερευνητικής διαδικασίας και ταυτόχρονα να αναδιαρθρώνει το τελικό κείμενο, ώστε να είναι επιστημονικά άρτιο και τεκμηριωμένο.

Η μέτρηση των αποτελεσμάτων της μάθησης μπορεί να γίνει με πολλούς τρόπους. Αναγκαία είναι η αξιολόγηση τόσο των σπουδαστών, όσο και του εκπαιδευτικού έργου και των ίδιων των εκπαιδευτικών. Ο εκπαιδευτικός είναι άμεσα συνδεδεμένος με τη σχολική τάξη. Έτσι, η επιτυχία του οφείλεται και στην επιλογή των κατάλληλων μεθόδων από τους εκπαιδευτικούς. Εκτός από την αξιολόγηση των εργασιών ο εκπαιδευτικός πρέπει να προβεί και στην διενέργεια εξέτασης, που σκοπό έχει την εκτίμηση της προόδου των σπουδαστών. Στην εξέταση της ορολογίας προτείνονται ποικίλες δοκιμασίες, που εκτείνονται από ερωτήσεις Σωστού – Λάθους, αντιστοίχισης και πολλαπλών επιλογών μέχρι ανοιχτές ερωτήσεις

απάντησης. Η αυτοαξιολόγηση των σπουδαστών έχει επίσης ενδιαφέρον, καθώς οι ίδιοι είναι σε θέση να αξιολογήσουν το επίπεδο της μάθησής τους και να ενταχθούν στη διαδικασία της αυτοαξιολόγησης ως μιας συνεχούς, επαναλαμβανόμενης ουσιώδους διαδικασίας στο πλαίσιο της Δια Βίου Μάθησης.

Πριν την έναρξη κάθε project είναι αναγκαίος ο σχεδιασμός και ο χρονικός προσδιορισμός. Αναλυτικότερα, ο εκπαιδευτικός πρέπει να καθορίζει το θέμα, τους στόχους, τις ομάδες και το πλαίσιο δράσης κάθε ομάδας, ώστε οι σπουδαστές να μπορούν να δουλέψουν με μεγαλύτερη άνεση [6].

4 Συμπεράσματα

Όπως είναι δομημένο το εκπαιδευτικό σύστημα σήμερα προωθείται το μοντέλο της δασκαλοκεντρικής διδασκαλίας, ενώ στα μαθήματα αυτά η χρήση νέων τεχνολογιών είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Οι ίδιοι οι εκπαιδευτές δηλώνουν ότι δεσμεύονται τόσο από το σχολικό εγχειρίδιο και το πιεστικό αναλυτικό πρόγραμμα, όσο και από την απροθυμία των μαθητών να συμμετέχουν σε μαθησιακές διαδικασίες νέου τύπου. Εντούτοις, σπουδαστές και εκπαιδευτές δηλώνουν έτοιμοι να δοκιμάσουν νέες διδακτικές πρακτικές έτσι ώστε να επανανοηματοδοτηθεί η μαθησιακή διαδικασία και να αποκομίζουν οφέλη οι σπουδαστές που σήμερα θεωρούν τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας «χαμένο χρόνο».

Καίριο πρόβλημα αποτελεί η έλλειψη ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας και projects που θα βοηθούσαν τους σπουδαστές στη διεπιστημονική μελέτη και την ένταξη των ξενόγλωσσων μαθημάτων σε ένα πλαίσιο γενικότερης φιλοσοφικής και πολιτισμικής επιμόρφωσης, ενισχύοντας τη δια βίου μάθηση.

Δεδομένου ότι η διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας πραγματοποιείται ακόμα με τον παραδοσιακό τρόπο, δηλαδή τη διανομή έντυπων σημειώσεων στους σπουδαστές, προτείνεται η χρήση των Νέων Τεχνολογιών ως απαραίτητο μέσο για την ενίσχυση της διδασκαλίας. Μέσα από αυτή την εκσυγχρονιστική πρακτική η διδασκαλία της ξένης γλώσσας, γενικότερα, αλλά και η διδακτική της ορολογίας, ειδικότερα, δύνανται να αποκτήσουν νέες διαστάσεις. Έτσι, οι σπουδαστές θα αποκτήσουν πιο διευρυμένες δεξιότητες που θα τους υποστηρίξουν αποτελεσματικότερα στην ένταξή τους στο εργατικό δυναμικό μετά το πέρας των σπουδών τους. Επιπλέον, θα ενισχύσουν και εκείνους τους σπουδαστές οι οποίοι θα προσανατολιστούν στη συνέχιση των σπουδών τους ή την απόκτηση πρόσθετης εξειδίκευσης ώστε να διεκδικήσουν πιο δυναμικά μια θέση στην αγορά εργασίας.

Ένα ακόμα ζήτημα που χρήζει περαιτέρω συζήτησης είναι η συμβολή της διδασκαλίας των

ξένων γλωσσών σε συνδυασμό με τη Δια Βίου Μάθηση στοχεύοντας στην καλλιέργεια εκείνων των επικοινωνιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων που θα συμβάλλουν καταλυτικά στην κοινωνική τους ενσωμάτωση. Επιπρόσθετα, η Δια Βίου Μάθηση θα μπορούσε να εφαρμοστεί από μια πιο ανθρωπιστική προσέγγιση στοχεύοντας όχι μόνο στην αύξηση της παραγωγικότητας αλλά και στην προσωπική ανάπτυξη των σπουδαστών, δηλαδή στην καλύτερη γνωριμία με τον εαυτό τους και τις προσωπικές τους δυνατότητες [7].

5 Βιβλιογραφία

- [1] Verick S., *Who is hit hardest during a financial crisis? The vulnerability of young men and women to unemployment in an economic downturn*, IZA Discussion Papers, 2009, 4359.
- [2] Tsang M.C., *The cost of vocational training*, *International Journal of Manpower*, 1997, 18, 63-89.
- [3] Korpi T. & DeGraaf P. & Hendrickx J. & Layte R., *Vocational Training and Career Employment Precariousness in Great Britain, the Netherlands and Sweden*, *Acta Sociologica*, 2003, 46, 17-30.
- [4] Πηγιάκη Π., *Προετοιμασία Σχεδιασμός και Αξιολόγηση της Διδασκαλίας*, Γρηγόρης, 2004.
- [5] Μακρίδου- Μπούσιου Δ., *Θέματα μάθησης και διδακτικής*, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 2005.
- [6] Ταρατόρη- Τσαγκατίδου Ε., *Η μέθοδος Project στη Θεωρία και στη Πράξη*. Αδελφοί Κυριακίδη, 2002.
- [7] Aspin D.N. & Chapman J.D., *Lifelong Learning: concepts, theories and values*, *Proceedings of the 31st Annual Conference of SCUTREA (Standing Conference on University Teaching and Research in the Education of Adults)*, University of East London, 2001, 38-41.

Νικολιδάκης Συμεών

Φιλολόγος - Ειδικός επιστημονικός συνεργάτης διδακτικής
στο Ανοιχτό Ίδρυμα Εκπαίδευσης
Ηλ-ταχ.: simosnikoli@yahoo.gr

Τσάνταλη Καλλιόπη

Καθηγήτρια Αγγλικών - Ερευνήτρια σε εκπαιδευτικά θέματα
Ηλ-ταχ.: calliopetsantali@yahoo.gr